

Rekultywacja terenów pogórnich

Jednym z głównych działań współczesnego górnictwa zmierzającym do realizacji idei zrównoważonego rozwoju jest ograniczenie negatywnych dla środowiska naturalnego skutków aktywności kopalń.

Dotyczy to nie tylko polityki zmniejszania emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód, gleb, ale także przywracania terenom przekształconym w wyniku działalności górniczej ich funkcjonalności i wartości biologicznych, gospodarczych, społecznych, estetycznych. Podczas konferencji poświęconych problematyce rewitalizacji terenów przemysłowych, organizowanych przez łódzkie Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. oraz katowicki Instytut Ekologii Terenów

oddziaływania na środowisko oraz pełnego dostosowania do wymogów Unii Europejskiej w latach 2007-2015 opracowanej przez Katowicki Holding Węglowy S.A. Podstawowym celem, jaki ma do spełnienia rekultywacja (lub zagospodarowanie) na terenach zdegradowanych w wyniku eksploatacji górniczej jest przede wszystkim odtworzenie stanu zbliżonego do pierwotnego lub też stworzenie nowej jakości obiektu pozwalającej na prowadzenie działalności rolnej, leśnej lub innej społecznie użytecznej, a tym samym

się do zagospodarowania zwałowisk, zalesienia terenów przemysłowych oraz stworzenia bazy rekreacyjnej. Dzięki podjętym działaniom rekultywacyjnym wiele obszarów zdegradowanych przekształconych zostało w obszary leśne. Tak zagospodarowano między innymi tereny przemysłowe w Katowicach-Murckach przez kopalnię „Murcki”, w Mysłowicach przez KWK „Mysłowice-Wesoła”. Kopalnia „Wieczorek” przeprowadziła zalesianie obszaru o powierzchni około 3,1 ha w rejonie stawu Bolina II, dzięki czemu przywrócono temu terenowi wartość użytkową. Szkodę naprawiła także KWK „Murcki” – szkoda spowodowaną przez jednoczesne wydobywanie węgla przez kopalnię „Murcki” i „Staszic”, w wyniku czego doszło do przechylenia terenu i rozlania wody ze stawu Barbara. Proces rekultywacyjny przyczynił się do przywrócenia powierzchni jego lustra i zagospodarowania brzegów zbiornika. Z kolei kopalnia „Kazimierz-Juliusz” w Sosnowcu przeprowadziła rekultywację obszaru o powierzchni 29 ha, obsadzając go drzewami i krzewami. W pełni wartościowy pod względem biologicznym obszar przekazany zostanie Lasom Państwowym. Wiele inicjatyw podejmowanych przez zakłady górnicze na rzecz przywrócenia zdegradowanym obszarom

Wiele inicjatyw podejmowanych przez zakłady górnicze dotyczy rekreacyjnego zagospodarowania obszarów zdegradowanych.

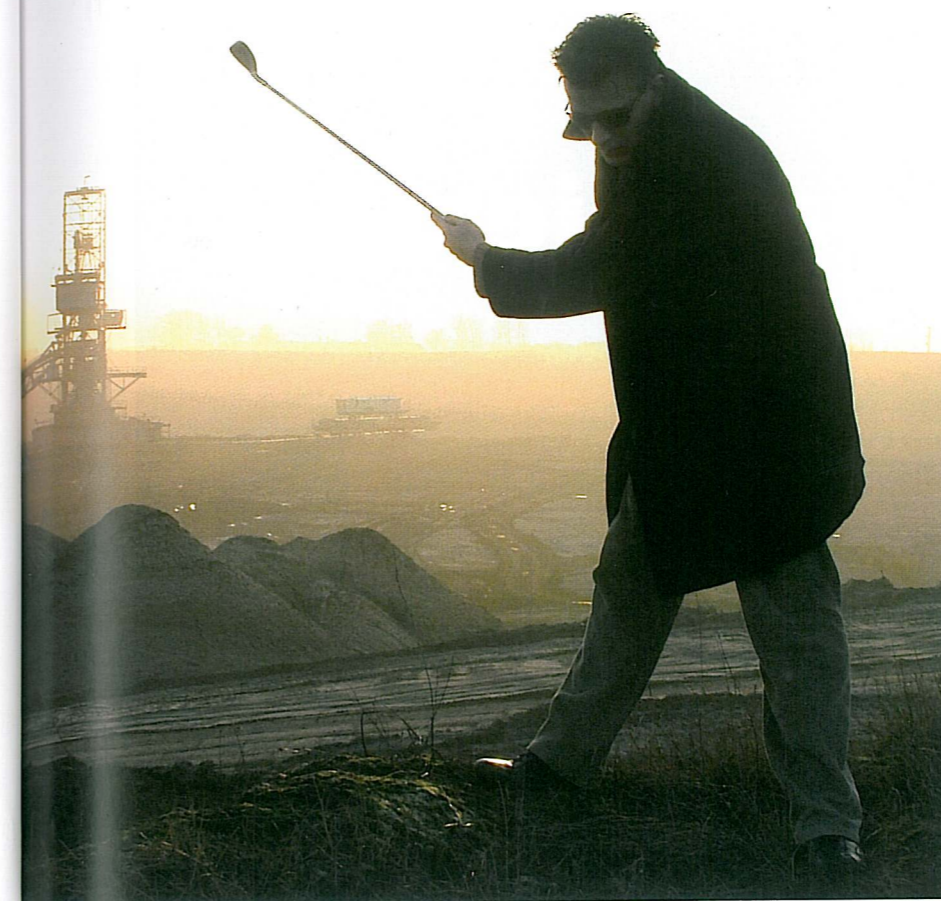
Upierzemstowionych, każdego roku prezentowane są przykłady działań podejmowanych na rekultywacyjnie trudnych obszarach. I nawet jeśli ciągle odczuwany jest niedosyt, co do wielkości terenów przywróconych do zagospodarowania, to z pewnością są to przykłady warte naśladowania i rozwijania.

Rekultywacja obszarów zniszczonych w trakcie eksploatacji górniczej jest jednym z priorytetów strategii ograniczania negatywnych skutków

wyeliminowanie uciążliwości nie-użytku dla otoczenia – wyjaśniają w swoim referacie prezentowanym podczas ubiegłorocznej konferencji, przedstawiciele Holdingu.

Działania podejmowane przez kopalnie

Spośród wielu przeprowadzonych dotychczas przez kopalnie należące do Holdingu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jako szczególnie istotne wskazywane są te, które przyczyniły

funkcji użytkowych dotyczy ich zagospodarowania rekreacyjnego. Ustawienie wyciągu narciarskiego, wytyczenie zimowych tras narciarskich, budowa sztucznego stoku narciarskiego i saneczkowego to koncepcja, która pojawiła się z myślą o zwałowisku w Katowicach-Kostuchnie, zrehabilitowanym zielenią przez kopalnię „Murcki”. Stok narciarski ma wchodzić w skład Parku Rekreacyjno-Sportowego POŁUDNIE, podobnie jak zrewitalizowane osadniki „Krystyna”.

Prace CBiDGP

Kompania Węglowa S.A., podobnie jak inne spółki węglowe, także coraz bardziej angażuje się w odbudowę terenów zdegradowanych przez eksploatację górniczą. Do największych tego typu przedsięwzięć należy rekultywacja osadnika wód dołowych „Bojszowy”, który służył do czyszczenia z zawiesiny wód pochodzących z kopalń „Piast” i „Czczott”. Wody

gromadzone w tym osadniku zawierały znaczne ilości pierwiastków promieniotwórczych. Efektem prac rekultywacyjnych było zabezpieczenie środowiska przed pochłanianiem substancji szkodliwych i z czasem przekształcenie osadnika w teren zielony. Prace na rzecz przywracania funkcjonalności obszarom zdegradowanym działalnością górniczą prowadzi również Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. Wykonywane przez Centrum prace mają charakter badawczy, studialno-projektowy. Jedną z nich był projekt zagospodarowania terenu w rejonie stawu Kudrowiec w Chełmie Śląskim. Obszar ten położony jest pomiędzy dwiema kopalniami: „Piast” i „Ziemowit”, przy czym głównym źródłem jego degradacji – osiadania powierzchni – była eksploatacja górnicza tego pierwszego zakładu. Wcześniej prowadzone wydobywanie węgla doprowadziło do obniżenia terenu stawu i powstania

zalewiska. W ramach prac zabezpieczających przeprowadzono budowę wałów oraz grobli zamykającej staw – informuje jeden z autorów projektu, mgr inż. Tomasz Staniczek, z Ośrodka Badań Środowiska i Zagrożeń Naturalnych CBiDGP. Zapadnięty teren wypełniono odpadami górnictwem. Dzięki podjętym działaniom staw Kudrowiec nabrał charakteru sztucznego zbiornika wodnego, ograniczonego ze wszystkich stron nasypami. Staw i zalesione tereny wokół niego to miejsce o niezwykłych walorach przyrodniczych, które zaplanowano do wykorzystania jako teren rekreacyjno-sportowo-dydaktyczny. Koncepcja jego zagospodarowania objęła takie elementy jak trasy do jazdy konnej, trasy rowerowe, zaplecze dla sportów i rekreacji wodnej np. kajakarstwa, żeglarstwa, wędkarstwa). Dodatkowo zaproponowano, by pełnił funkcję edukacyjną w zakresie ekologii: ścieżki dydaktyczne, wycieczki edukacyjne, przewodnik dydaktyczny itp. Rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku eksploatacji górniczej ma zasadnicze dla regionów górniczych znaczenie gospodarcze, kulturalne, społeczne, ekonomiczne. A także estetyczne. Być może między innymi dzięki tym naprawionym, zielonym, zalesionym terenom, terenom rekreacyjnym, miejsca utożsamiane dotychczas z pyłem, dymem, szarością i zanieczyszczeniem, zmieniają swój wizerunek.

W artykule wykorzystano materiały pochodzące z Konferencji „Innowacyjne rozwiązania rewitalizacji terenów upierzemstowionych” organizowanych cyklicznie przez Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. oraz Instytut Ekologii Terenów Upierzemstowionych. Więcej informacji na temat konferencji na stronie www.cbidgp.pl.

